

## **209 . Steierdorf | Comuna: or. Anina | Județ: Caraș-Severin | Punct: Peștera Hoților (La Hoțu') | Anul: 2004**

**Anul:** 2004

**Cod RAN:** 50905.01

**Perioade:** Preistorie

**Epoci:** Paleolitic, Mezolitic

**Tipuri sit:** locuire

**Categorii sit:** Domestic

**Autori:** Ion Cornel Bălțean, Adela Cincă, Gheorghe Lazarovici, Oana Moldovan, Florin Pendea, Sorin Marius Petrescu, Ricardo Rodrigo, João Zilhão

**Instituții:** SC Arheoterra Consult SRL Alba Iulia, Universitatea de Vest, Timișoara, Universitatea "Eftimie Murgu", Reșița, Institutul de Speologie "Emil Racoviță" Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Instituție Nedefinită, National Center for Nautical and Underwater Archaeology, Lisabona, Faculdade de Letras, Lisabona, Portugal

### **Rezumat**

Importanța peșterii este dată de secvența stratigrafică pusă în evidență în timpul campaniei 2004. Secvența stratigrafică cuprinde: un nivel medieval, un nivel steril arheologic, un nivel Coțofeni, un nivel Starcevo-Criș și în final un nivel steril arheologic.

Continuarea cercetărilor în această peșteră va aduce lumină în cazul locuirilor preistorice în sistemul carstic.

### **Raport**

Peștera Hoților sau La Hoțu' – cod. speo. 2233/61 este situată în sistemul carstic al văi Minișului, pe versantul drept al acesteia, la o altitudine aproximativă de 600 m. Reper: N. 45o 01'; E. 21o 49'.

Valea Minișului este săpată în calcare recifale masive, barremiene, "de Plopa" (considerate de studiile stratigrafice mai vechi ca aparținând intervalului Barremian-Aptian inferior) și Miniș, și este parte a calcarelor din Carpații sud-vestici, ce reprezintă cel mai extins areal carstic din România. Hiporelieful carstic din bazinul Minișului este format din mai multe peșteri de dimensiuni mici și mijlocii, cu deschideri relativ mari la exterior, care odată au făcut parte dintr-unul sau mai multe complexe subterane, a căror comunicare este astăzi în mare parte colmatată. În cadrul acestui sistem carstic principalele nivele de drenaj sunt:

- dren principal, actualmente activ;
- nivelul subfossil;
- nivelul fosil, din care fac parte atât Peștera cu Oase cât și alte cavități, actualmente separate de aceasta ca urmare a prăbușirilor sau colmatărilor (Peștera Ponor-Uscată, Peștera din Dolină, Peștera Hoților, Peștera cu Abri).

Planul peșterii a fost întocmit la scara 1,50 cm, profilele transversale fiind realizate din 2 în 2 m (după caz, din 1 în 1 m). Cu ajutorul unei nivele Laser Mark Magna Pro Level a fost fixat un punct "0", realizându-se apoi un grid de referință (caroiaj: 1 m2) pentru întreaga suprafață a peșterii cu literele, în ordine alfabetică pe direcția N-S și cifrele, în ordine crescătoare pe direcția E-V. În cadrul acestui sistem de caroiaj, sondajul efectuat include careurile 5A-5B. Menționăm că a fost adoptat acest sistem de numerotare a careurilor pentru a se putea realiza un grid unitar menit să sprijine dezvoltarea pe orizontală a săpăturii, în cursul campaniilor viitoare.

Anterior campaniei 2004 nu sunt menționate cercetări arheologice. Sunt totuși observate intervenții antropice contemporane, atât sub forma unor vetre de foc sau alte amenajări destinate unor câmpuri de scurtă durată, cât și prin excavație, realizate de persoane clandestine. Astfel, pentru a dobândi informații a priori privind locuirea din Peștera Hoților s-a recurs la "tamisarea" unei părți (140x70x25 cm) dintr-o grămadă de pământ ce provine fără îndoială de la o săpătură mai veche, clandestină, aflată undeva în apropiere.

Din punct de vedere tehnic, dată fiind suprafața mică și luând în considerare specificul sitului, săpătura a fost realizată prin decapaje cu o grosime de 2 cm, iar atunci când situația arheologică permitea s-au folosit nivele artificiale de săpare din 5 în 5 cm (uneori din 10 în 10 cm). Complexele arheologice au fost abordate planimetric, la fiecare decapaj maxim fiind realizat un grund, scara 1:20 cm. Toate adâncimile au fost raportate plecându-se de la punctul fix "0".

Iluminatul natural precar din interiorul peșterii a impus utilizarea unui iluminat artificial, întreg sedimentul fiind scos afară din peșteră. Din cauza umidității ridicate a acestuia tamisarea era destul de anevoioasă, fapt ce a impus, trierea manuală, amănunțită, de asemenea migăloasă, a întregii cantități de sediment, însă numărul mare al elementelor osteologice de microfaună reținute au justificat acest demers.

Sucesiunea sedimentară a depozitului are următoarea alcătuire:

Nivel 1 (-182-194 cm) silt organo-mineral carbonatic cu fragmente de cruste de tip caliche de reprecipitare de proveniență detritica (nu in situ);

Nivel 3.2 (-212-220 cm) orizont detritic cu claste mari, geneza prin trafic redus (intraspeleic), fără meteorizare semnificativă in situ (acoperit repede);

Nivel 3.3. (-220-230 cm) orizont detritic carbonatic, dominant grosier cu claste mari (fi=2-3 cm), meteorizare chimică aproape absentă – origine dominant intraspeleică;

Nivel 3.4 (- 235 cm) orizont hibrid cu detritus carbonatic și argile de decarbonatare de origine extraspeleică;

Nivel 3.5 (-235-240 cm) detritus carbonatic eterogen silto-argilos cu claste angulare și cruste de reprecipitare cu origine foarte probabilă intraspeleică (trafic redus);

Nivel (partea superioară)(-240-250 cm) silto-argilos cu claste angulare;

Nivel 4.1 (partea inferioară)(-271-278 cm) orizont cu neoformare de filosilicați, slab până la moderat meteorizat cu tente de rubefiere

Nivel 5 (278-283) orizont hibrid detritus carbonatic și argile de decarbonatare de proveniență externă, cu claste subangulare slab rulate.

Nivel 5.1 (-283-289 cm) orizont dominant fin semidecarbonatat de proveniență externă ușor sortat în mediu acvatic turbulent;

Nivel 5.2 (- 289-294 cm) similar cu Level 5.1.

Stratigrafia arheologică. Secvența stratigrafică pusă în evidență pe profilul S este următoarea:

Nivel 1: -182 – 194 cm, sediment negru, moale, cu material ceramic medieval târziu, roman și material osteologic;

Nivel 2: -194 – 207 cm, sediment brun cu foarte multă piatră, sporadic material osteologic;

Nivel 3.1 -207 – 212 cm, sediment de culoare cenușie material ceramic preistoric (Coțofeni), osteologic și cărbune;

Nivel 3.2 -212 – 220 cm (nivel de săpare artificial), sediment de culoare cenușie, material osteologic;

Nivel 3.3 -220 – 230 cm (nivel de săpare artificial), sediment de culoare cenușie, material ceramic preistoric (Coțofeni), osteologic și cărbune;

Nivel 3.4 -230 – 235 cm, sediment de culoare cenușie, moale, material ceramic preistoric, osteologic și

cărbune;

Nivel 3.5 -235 – 240 cm, sediment de culoare cenușie, material ceramic preistoric (Coțofeni), osteologic și cărbune;

Nivel 4 -240 – 250 cm, sediment de culoare maronie-gălbui, material osteologic (microfaună), cărbune;

Nivel 4.1 -250 – 260 cm, sediment de culoare maronie-gălbui, microfaună, cărbune; în careul 5B, pe o suprafață de 80 – 85 cm apare o vatră de foc asociată cu material ceramic Starëveo-Criș, două lamele din silex și o unealtă de os; [careul 5B, -260-271 cm - vatra Starëveo-Criș; careul 5A până la -278 cm – Nivel 4.1]

Nivel 5 -278 – 283 cm, nivel artificial de săpare, steril arheologic;

Nivel 5.1 -283 – 289 cm, nivel artificial de săpare, steril arheologic;

Nivel 5.2 -289 – 302 cm, nivel artificial de săpare, steril arheologic; [săpătura a fost oprită la acest nivel, fără a se epuiza coloana stratigrafică, din cauza unor blocuri de calcar de dimensiuni mari, ce intrau în profilele E și V, acoperind aproape în întregime suprafața careurilor 5A-5B. Săpătura a fost conservată (protejată) pentru continuarea în campania 2005].

Au fost descoperite două complexe de tipul structură de combustie, ambele în careul 5B. Prima vatră de foc, aparținând culturii Coțofeni, faza I, este situată la adâncimea de -217-230 cm și a fost cercetată doar într-o mică măsură, deoarece se extinde în careul 4B. A doua vatră, atribuită fazei IIB a complexului Starëveo-Criș, a fost descoperită între adâncimile de -260-271 cm. A fost realizată printr-o amenajare de pietre, de formă cvasi-circulară, dezvoltată în jurul unui bloc de calcar, mare, bine fixat în sedimentul peșterii existent la momentul locuirii Starëveo-Criș.

În urma sondajului efectuat în vara anului 2004 au fost prelevate probe, fiind efectuate sau aflându-se în curs de efectuare următoarele analize: sedimentologie (raport preliminar – Cluj-Napoca, vezi supra), antracologie (raportul preliminar efectuat pe eșantioane de cărbune din vatra Starëveo-Criș menționează existența dominantă a speciei *Fagus*, exemplare foarte tinere cu diametru maxim de 10 cm - Lisabona), cărbune pentru datare <sup>14</sup>C AMS (vatra Starëveo-Criș, în curs de efectuare - Lisabona), paleobotanică (niv. Starëveo-Criș, în curs de efectuare - Lisabona), analize paleofaunistice (în curs de efectuare – Cluj-Napoca).

Documentația tehnică de săpătură cuprinde profile și planuri la scara 1:20, fotografie digitală de detaliu, de ansamblu, introducerea tuturor datelor tehnice într-o bază de date realizată în Microsoft Access 2003. Întreaga documentație este depusă atât la MBM Reșița cât și la DCCPCN Caraș-Severin. La sfârșitul acestei campanii întregul material arheologic descoperit a fost spălat, decalcificat, fotografiat, inventarierea urmând a se face în cadrul colecțiilor MBM Reșița.

Rezumativ, în Peștera Hoților din Cheile Minișului – sector Plopa-Ponor, avem, din punct de vedere arheologic, următoarea situație:

- nivel medieval (sediment negru);
- nivel steril arheologic (sediment brun cu multe pietre);
- nivel Coțofeni (sediment cenușiu), vatră de foc;
- nivel Starëveo-Criș (sediment gălbui-marونی) vatră de foc;
- nivel steril arheologic (argilă galbenă)

Bazându-ne pe materialul ceramic, încadrarea culturală a nivelurilor arheologice este următoarea:

- nivel medieval (sec. XVI - XVII) târziu;
- prezență sporadică și în poziție stratigrafică secundară a câtorva materiale ceramice de factură romană și a unei piese de bronz, probabil tot de perioadă romană;
- nivel cultural ce aparține fazei I (Ic poate chiar începutul fazei a II-a) a culturii Coțofeni<sup>2</sup>;
- nivel datat în faza IIB a complexului neolitic timpuriu Starëveo-Criș<sup>3</sup>.

Pentru campania anului 2005 ne propunem:

- 
- lărgirea suprafeței-test din campania 2004, condiție necesară pentru continuarea în adâncime a cercetării și pentru abordarea planimetrică a complexelor arheologice;
  - realizarea unor analize aprofundate privind paleofauna și plaeoflora acestui depozit;
  - obținerea unor noi vârste 14C AMS atât pentru nivelul Starëvevo-Criș cât și pentru nivelul Coțofeni.
- 

***Informații suplimentare online***

[Raportul 3234 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)

---